

Tavaszi számunk előzetese

Szülők és pedagógusok számára egyaránt érdekes és fontos kérdésre keresi a választ tavaszi számunk *Műhely* rovatának indító tanulmánya: megélik-e és hol élhetik át a mai serdülők a tökéletes élményhez közeli állapotot – hol kerülhetnek „flow-csatornába” –, illetve hol vannak kitéve a szorongáshoz, apátiához közeli érzelmi állapotoknak? Albert-Lőrincz Enikő és munkatársai a tanulók napi tevékenységbe való beleélését négy környezetben vizsgálták: az iskolában, a családban, baráti környezetben, illetve a szabadidős tevékenységek során. A szerzők kutatási eredményei nagyon kedvezőtlen képet mutatnak a pedagógusokra és az iskolai munkára, környezetre nézve, és felhívják a figyelmünket – szülőket, tanítókat, tanárokat egyaránt – arra a gyermekeket fenyegető valós veszélyre, hogy a negatív, kedvezőtlen érzelmi tónusok állandósulhatnak, a fejlődő személyiség jellemzőjévé válhatnak. A szerzők nem állnak meg a tanulmány eredményeinek kiértékelésénél, javaslatokat fogalmaznak meg és modelleket mutatnak be a hatékony prevencióra vonatkozóan, javaslataik során pedig túllépik az iskola határait, a szülők, a család szerepére is ráirányítják az olvasó figyelmét. Unokája iskolai szorongásaiért aggódó nagyszülőként is ajánlom kedves olvasóink figyelmébe ezt az írást, bízva abban, hogy az ajánlott modellekkel az erdélyi iskolák diákjai számára is sikerül olyan oktatási környezetet teremteni, mely elősegíti az *áramlatélményt*, és rendszeressé teheti a személyiség fejlődéséhez oly szükséges *örömmérzést*.

A rovat – és az előző, téli számunkban megkezdett írás – folytatásaként is a gyermek személyiségének fejlődését elősegítő örömforrásról olvashatunk: a játékról. Kőrmöczy Katalin az óvodapedagógusok számára foglalja össze mindazt, amit az óvodás gyermek játéktevékenységével kapcsolatban tudni kell a spontán játéktól a szándékos tanulásig.

A tanulás során érzett öröm, az iskolai sikerek vagy az esetleges kudarcok alakítják ki a tanulók önértékelési rendszerét – azoknak az információknak az együttesét, ahogyan a serdülők a saját képességeikről, teljesítményeikről vélekednek –, ez pedig eldöntheti, hogy mennyi energiát fektetnek be egy-egy tevékenységbe, például a tanulásba – olvashatjuk Csibi Sándor és Csibi Mónika iskolapszichológusoknak a középiskolások körében végzett, az egészségmagatartással kapcsolatos tanulmányában. A nagyobb fokú önértékelés eredményezheti az élet későbbi szakaszában érzett elégedettséget, míg az alacsony önértékelés a depresszióhoz, a társas kapcsolatokban megnyilvánuló viselkedészavarokhoz vezethet. A vásárhelyi iskolapszichológusok kutatásuk eredményeit nem csak az iskolai egészségvédelemben tartják hasznosíthatónak, hanem az egészséges életre való nevelést célzó kutatások során is.

Pásztori-Kupán Zita harmadikos tanulói számára teremtett különleges tanulási lehetőségeket egy valóban egészséges, sok örömet és játéklehetőséget rejtő környezetben: a természetben, az erdőben. Írásában részletesen beszámol a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium kisdíákjainak a Gyula-Városerdőn eltöltött négynapos „erdei iskolájáról”, ahol a gyermekek sétával, játékkal és mesével ismerkedtek és tanulták szeretni a természetet és a kultúrát.

A kultúra szó képezi a következő tanulmányunk kulcsszavát is, hisz olyan fogalom ez, melynek – Kroeber és Kluckhohn szerint – a múlt század közepén már 165 definíciója létezett. Az Albert-Lőrincz Márton és Albert-Lőrincz Csánád által emberi képződményként jellemzett kultúra és a kulturalizáció mibenlétét kutató írást már a *Nézőpont* rovatban „tálaljuk” olvasóinknak.

A rovat következő írásában ismét a személyiség fejlesztéséről, az örömmélenyről és a műveltségről olvashatunk, ezúttal a zenei nevelés kapcsán. Gábor Adrienn a kora gyermekkori zenei nevelés mikéntjét és aggasztó kérdéseit veti föl, és bár *nézőpontját* a mai magyarországi helyzet kapcsán mutatja be, mondanivalója számunkra, szórványhelyzetben élők számára is intő és tanulságos.

A szerző újra jelentkezik az *Örökség* oldalunkon: ezúttal a közelgő szent háromnap énekes népszokásit mutatja be, kitérve az ünnepi szertartásrend ismertetésére és a mátkálás szokására is, melyet „*nem haszontalan felelevenítenünk, újraértelmezniünk ... jó lenne, ha idén meglepnék egymást a kedves barátaink vagy szomszédasszonyok egy szépen feldíszített húsvéti tállal. Énekelniük csak akkor kellene mellé, ha igazán jólesne. Már csak az a kérdés, van-e még élő népdalkincs a mai ember ajkán, különösen itt, Kodály és Bartók országában...*”

Málnási Ferenc tanár úr a 200 esztendővel ezelőtt született Kriza János költőre és néprajzkutatóra emlékezik, akinek a *Vadrózsák* c. munkáját „*olvassuk, szeressük, hiszen önismeretünket, öntudatunkat, önbecsülésünket munkáljuk.*”

*Örökség*ünket új rovattal kívánjuk gazdagítani, a korabeli magyar pedagógiai irodalomból válogatunk szemelvényeket olvasóink számára: elsőként Finácz Ernőnek a középkori nevelésről szóló egyetemi jegyzetéből. A szerzőt Fodor László mutatja be röviden, akinek másik – a neokantiánus Paul Natorpról szóló – portréját már valóban a *Portré* rovatba helyeztük.

*Könyvespolc*unkon Benő Attila mutatja be Kontra Miklós legújabb, a *Mitől hasznos a nyelvészet* című könyvét, melyből most csak egyetlen gondolatot emelünk ki: „*A szerző szerint a koncepciótlanság a magyar oktatáspolitikát is uralja.*”

Hogy ez valóban így van-e, nem tudjuk, a tavaszi *Magiszter* szerkesztői és szerzői viszont abban reménykednek, hogy a kedves olvasó megtalálja lapunkban a *koncepciót* és az oktatásban, nevelésben is legfontosabb fogalmakat: *játék, öröm, élmény, hagyomány, kultúra.*

Székely Győző, főszerkesztő